

NIEOBACZNY (23) ai

W pisowni łącznej (19), w rozłącznej (4).

e oraz o jasne; -a- (19), -ã- (2); -ã- *BudBib*; -a- : -ã- *Mącz* (1:1).

sg m N nieobaczny (5). ◇ G nieobacz(n)e(go) (1). ◇ D nieobacz(n)e(mu) (1). ◇ I nieobaczny(m) (1). ◇ L nieobaczny(m) (1). ◇ f N nieobaczna (1). ◇ [G nieobacz(n)e(j).] ◇ n N nieobacz(n)e (3). ◇ G nieobacz(n)e(go) (1). ◇ I nieobaczny(m) (1). ◇ pl N m pers nieobaczni (1). subst nieobacz(n)e (1). ◇ A m pers nieobacz(n)e (2). subst nieobacz(n)e (2). ◇ L nieobacznych (1). ◇ V subst nieobaczne (1).

Sł stp, Cn brak, Linde XVI i XVIII w.

1. *Niedobrze widzący* (1) : Male oculatus, Nie obaczny. *Mącz* 205c.

2. *Nie dostrzeżony, przeoczony* (1) : Inobservatus, NieoŃtrożny/ Nie obaczny. *Mącz* 389c.

3. *Nierozważny; nie zdający sobie sprawy ze złych skutków swego postępowania* (18) : I obawać się nam potrzeba, aby się nam to nie przydało, co nieobacznemu gospodarzowi się przydawa, który mając sklep mocny, mięszy, dopuści nań kapać *DiarDop* 108; Trzebá fie tedy myeć ná pyeczy/ y owŃsem pilnowáć/ áby rodzicy dobrem powodem Ńtawáli fie dzyecyom Ńwym. Nye Ńpuffczáli fie ná to iż yeŃcze Ńá młode á yáko by nye obáczne. *GliczKsiąż* E2v; *RejAp* 114; A bychmy więczy przykádow nie mieli iedno z onego nieobácznego Ńyná Sálomonowego Roboamá/ gdy odrzuciwŃzy Ńtárá RádeŃ oycá Ńwego/ á wŃluchawŃzy młodey rády pochlebnikow Ńwoich/ połamá práwá á wolnoŃci poddánym Ńwoim *RejZwierc* 45, 38v, 99v; *KochPs* 4.

W *przen* (3) : O yákoż to Ńwyát łamány y nyeobáczny. *GliczKsiąż* M7v.

Wyrażenie: »nieobaczne serce« (2): *RejPos* [254]; Nie drzewiéy oká z niego chćiwégo ŃpuŃciłá/ Aż ogniá nieobácznym Ńercem záchwyciłá. *KochPam* 81.

Przen (1) : gdy iuż obaczyłz ony przeminęle czáły zátrudnione Ńwoie/ kterycheŃ wzywał w záwikłánych á nieobácznych leciech Ńwoich *RejZwierc* 161v.

a. *Będący skutkiem nierozwagi* (7) : Pan z niego bierze iáko czyńłz álbo iáká dań zá ony młode álbo nieobáczne wyŃtępkí iego *RejAp* 132; Też ieŃcze małz náukę/ iáko małz być miłofiernym nád nieobácznym vpadkiem iego. *RejPos* 181, 15v; *BudBib Num* 30/6[7].

W charakterystycznych połączeniach: *nieobaczne(-y, -a) przedsięwzięcie, rym, swawola, upadek* (2), *wymowienie, występki*.

Szeregi: »nieobaczny, (a jakoby) głupi« [*szyk 1:1*]: Ale then zwyczaj nye obáczna á yáko by głupy Ńwawola nyema nic myećá wtem áby kto myał gi chwálić *GliczKsiąż* K4; *KochFr* 73.

»nieroztropny a nieobaczny« (1): ále przypátruiąc fie przyŃłym przypadkom ktoreby przyŃ mogły z nieroztropnego á z nieobácznego przedŃwzięcia náłzego *MycPrz* II A.

4. *Nieostrożny, nieuczujny; w funkcji rzeczownika* (1) : Bo z temi [...] ináczey fie trzebá obchodźić/ niźli z Turki y z Tátary/ ktorzi rzkomo wćiekáią/ [...] y bitwę pokrzepiwŃzy fie wznawiáią/ y nieobáczne [*incautos*]/ mnoŃstwem Ńwoiem łacno obŃkoczą. *ModrzBaz* 112v.

5. *Niespodziewany* (2) : *RejPs* 137v; Iż gdy fie im będzie zdał nawiętzy pokoy á beŃpieczeństwo thedy ná nie przypádnie nieobáczny płácz záłoŃć á wćiŃnienie. *RejAp* 191.

[*Wyrażenie: »z nieobacznej strony« = skąd się nie spodziewa: A w tym ieśli máły źwierz/ powála pśi młodzi/ Ten niech ziedzą [...] Ieśli też Wilk/ ábo Wieprz/ będzie porážony/ Day iákie mięso chártom/ znieobáczney ftrony. BielawMysł C2.*]

Synonimy: 3. niemądry, nieostrożny, nierozmyślny, nieroztropny; 5. nienacki, niespodziany, niespodziewany.

Cf NIEOBACZONY, OBACZNY

ZZa